

Program Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2020

§ 1.

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

1. Ilekroć w niniejszym Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2020, zwanym dalej „Programem”, jest mowa o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹;
- 2) organizacji pozarządowej – należy przez to rozumieć podmioty o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy;
- 3) PROP – należy przez to rozumieć Pomorską Radę Organizacji Pozarządowych - zespół inicjatywno-konsultacyjno-opiniotwórczy, reprezentujący organizacje pozarządowe działające na rzecz mieszkańców województwa pomorskiego;
- 4) PRDPP – należy przez to rozumieć Pomorską Radę Działalności Pożytku Publicznego, radę o której mowa w art. 41a ust. 1 ustawy, powołaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego;
- 5) PSCOP - należy przez to rozumieć Pomorską Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych;
- 6) dotacji – należy przez to rozumieć dotację, o której mowa w art. 2 pkt 1 ustawy;
- 7) Komisji – należy przez to rozumieć Komisję Konkursową, o której mowa w art. 15 ust. 2a ustawy;
- 8) charakterze ponadlokalnym zadania – należy przez to rozumieć zadanie o zasięgu lub znaczeniu regionalnym;
- 9) EFS – należy przez to rozumieć Europejski Fundusz Społeczny;
- 10) Samorządzie – należy przez to rozumieć Samorząd Województwa Pomorskiego;
- 11) Sejmiku – należy przez to rozumieć Sejmik Województwa Pomorskiego;
- 12) Zarządzie – należy przez to rozumieć Zarząd Województwa Pomorskiego;
- 13) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego;
- 14) Pełnomocniku – należy przez to rozumieć Pełnomocnika Marszałka Województwa Pomorskiego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 15) RPO WP – należy przez to rozumieć Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020;
- 16) Strategii – należy przez to rozumieć Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020;
- 17) RPS AP – należy przez to rozumieć Regionalny Program Strategiczny w zakresie aktywności zawodowej i społecznej Aktywni Pomorzanie;

¹ tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 688; zm. Dz.U. z 2019 r. poz. 1570,

- 18) LGD – należy przez to rozumieć Lokalną Grupę Działania;
 - 19) LGR – należy przez to rozumieć Lokalną Grupę Rybacką;
 - 20) PROW – należy przez to rozumieć Program Rozwoju Obszarów Wiejskich;
 - 21) KSOW – należy przez to rozumieć Krajową Sieć Obszarów Wiejskich;
 - 22) Zespole Międzysektorowym – należy przez to rozumieć zespół inicjatywno-doradczy, powołany przez Zarząd Województwa Pomorskiego do współpracy przy opracowywaniu, monitoringu i ewaluacji Programów Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi;
2. Program będzie realizowany od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r.

§ 2.

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Celem głównym współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi na rok 2020 jest rozwój skutecznego i powszechnego systemu wsparcia tworzonego przez i dla organizacji pozarządowych w celu pełnego wykorzystania potencjału obywatelskiego opartego na wartościach, zasobach i zaangażowaniu mieszkańców Pomorza.
2. Cele szczegółowe współpracy, o której mowa w ust. 1, to:
 - 1) podniesienie kompetencji przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnych w zakresie dialogu obywatelskiego, procesu konsultacji społecznych oraz możliwości wymiany tej wiedzy;
 - 2) zwiększenie potencjału organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych na działania obywatelskie z różnych źródeł, w tym z funduszy europejskich w okresie programowania 2014-2020;
 - 3) kontynuowanie inicjatyw podejmowanych w partnerstwach międzysektorowych, w szczególności w działaniach długofalowych;
 - 4) wzrost poziomu profesjonalizmu działania pomorskich organizacji pozarządowych dla skutecznej realizacji zadań publicznych.

§ 3.

ZASADY WSPÓŁPRACY

Współpraca Samorządu z organizacjami pozarządowymi odbywa się zgodnie z zasadami:

- 1) pomocniczości – zgodnie z którą problemy winny być rozwiązywane na najniższym szczeblu organizacyjnym, o ile dysponuje on najlepszymi narzędziami do ich rozwiązania, z uwzględnieniem interwencjonizmu administracji w koniecznym wymiarze. Zakłada się, że tylko wówczas osoby, których dana kwestia dotyczy, mają na nią największy wpływ. Zasada ta jest jednocześnie gwarancją szerokiej partycypacji społeczności lokalnej w procesie decydowania i współzarządzania;
- 2) partnerstwa – co oznacza, że organizacje pozarządowe, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz zgodnie z trybem wynikającym z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz wykonywaniu zadań publicznych;

- 3) efektywności – w myśl której Samorząd współpracuje z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań społeczno-ekonomicznych, uwzględniając kryterium racjonalności i optymalizacji kosztów w wydawaniu środków publicznych;
- 4) jawności – u podstaw której leży obustronne zaufanie oraz dysponowanie prawdziwą i rzetelną wiedzą przez obie strony, która ma przyczyniać się do tworzenia wysokiej wartości relacji. Według niej należy kształtować przejrzyste zasady współpracy, oparte na jednolitych dla wszystkich podmiotów równych, jawnych kryteriach i warunkach wyboru realizatorów zadań publicznych;
- 5) suwerenności stron – zgodnie z którą Samorząd respektuje odrębność i niezależność zorganizowanych wspólnot obywateli, uznając ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących do sfery zadań publicznych i w takim zakresie współpracuje z organizacjami pozarządowymi;
- 6) uczciwej konkurencji – w świetle której wszystkie podmioty mają takie same szanse w dostępie do realizacji zadań publicznych, udostępniają sobie wzajemnie pełną i prawdziwą informację na temat obszarów działania, które są istotne z punktu widzenia wspólnej realizacji zadań publicznych na rzecz Województwa Pomorskiego i jego mieszkańców.

§ 4.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY WSPÓŁPRACY

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy współpraca Samorządu z organizacjami pozarządowymi w roku 2020 obejmować będzie zadania o charakterze ponadlokalnym szczegółowo określone w § 5 Programu w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej;
- 4) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 5) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 6) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 7) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 8) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 9) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 10) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 11) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 12) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 13) turystyki i krajoznawstwa;
- 14) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 15) promocji i organizacji wolontariatu;
- 16) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- 17) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 18) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, w zakresie określonym w pkt. 1-33 ustawy.

§ 5.

PRIORYTETOWE ZADANIA PUBLICZNE

Priorytetowymi zadaniami w zakresie współpracy Samorządu z organizacjami pozarządowymi w 2020 roku są:

1. pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób

- 1) inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej poprzez łagodzenie skutków ubóstwa i wspieranie programów o charakterze ponadlokalnym na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych;
- 2) inspirowanie i promowanie nowych metod działań w zakresie aktywizacji i integracji osób starszych, w tym kombatanatów;

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

2. wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej

- 1) prowadzenie ośrodka adopcyjnego.

Zadanie jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa zgodnie z art. 184 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ².

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 2) wdrażanie Działania 6.2. „Usługi społeczne” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

3. ochrona i promocja zdrowia w tym działalności leczniczej

- 1) realizacja programów dotycząca ważnych zjawisk zdrowotnych z wykorzystaniem technologii medycznych i niemedycznych m.in. poprzez realizację zadań Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS, poprzez realizację zadań związanych z chorobami będącymi istotnym problemem zdrowotnym regionu, tj. m.in. chorobami układu sercowo-naczyniowego, chorobami układu kostno-stawowego, chorobami nowotworowymi, chorobami i zaburzeniami psychicznymi, chorobami układu oddechowego, chorobami dietozależnymi oraz innymi zdiagnozowanymi i istotnymi zagrożeniami epidemiologicznymi;
- 2) inicjatywy na rzecz ochrony zdrowia ludzi starszych i przewlekle chorych – budowanie systemu opieki geriatrycznej oraz opieki długoterminowej w tym między innymi propagowanie zasad służących promowaniu zachowań prozdrowotnych i utrzymaniu zdrowia ludzi starszych, wsparcie psychologiczne dla osób starszych, przewlekle chorych i ich rodzin;
- 3) działania wspierające osoby z chorobami rzadkimi i ich rodziny poprzez prowadzenie szkoleń informacyjno – edukacyjnych skierowanych do sektora opieki społecznej i sektora edukacji; zwiększenie liczby ośrodków wczesnej interwencji dla rehabilitacji dzieci z wadami rozwojowymi oraz rozwój wolontariatu w środowisku domowym;

² tekst jednolity: Dz. U. z 2019 poz. 1111; zm. Dz.U. z 2019 r. poz. 924

- 4) inicjatywy na rzecz zapewnienia opieki osobom z zaburzeniami psychicznymi – dążenie do rozwoju opieki środowiskowej i tworzenia Centrów Zdrowia Psychicznego;
- 5) prowadzenie działań na temat odpowiedzialności społeczeństwa za stan własnego zdrowia i zwiększanie kompetencji zdrowotnych m.in. poprzez kampanie społeczno – edukacyjne dotyczące zdrowego stylu życia i obniżenia czynników ryzyka;
- 6) aktywizacja samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa m.in. poprzez tworzenie warunków współpracy międzysektorowej oraz rozwój Pomorskiego Forum Samorządowego ds. Profilaktyki i Promocji Zdrowia;
- 7) włączenie organizacji pozarządowych do motywowania pracodawców do udziału w akcjach prozdrowotnych, oraz akcje profilaktyczne wpływające na utrzymanie dobrego stanu zdrowia pracownika;
- 8) wzmocnienie i promocja skuteczności Regionalnego Systemu Monitorowania i Ewaluacji Programów Zdrowotnych (RSMiEPZ) jako platformy promocyjno-informacyjno-edukacyjnej poprzez udział organizacji w konsultacjach merytorycznych oraz współdziałaniu w zakresie rozpowszechniania wiedzy przy pomocy portalu;
- 9) prowadzenie działań koordynujących i monitorujących dla projektów opracowanych i realizowanych w ramach Pomorskiego Partnerstwa na rzecz Zintegrowanej Opieki Zdrowotnej;

odpowiedzialny za realizację – Departament Zdrowia

4. działalność na rzecz osób niepełnosprawnych

- 1) budowanie wsparcia środowiskowego osób z niepełnosprawnościami poprzez rehabilitację zawodową i społeczną;
- 2) współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań;
- 3) współpraca na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami z organizacjami pozarządowymi działającymi na ich rzecz;
- 4) wypracowanie standardu i przeprowadzenie pilotażu w zakresie usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnością fizyczną.

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

5. promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy

- 1) współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizacji działań związanych z wdrażaniem i rozwijaniem strategicznych zobowiązań Samorządu Województwa Pomorskiego:
 - a) Pomorskie Obserwatorium Rynku Pracy (PORP)
Włączanie organizacji pozarządowych w prowadzone w ramach obserwatorium działania związane z pozyskiwaniem i upowszechnianiem informacji dot. rynku pracy i gospodarki regionu oraz promowanie działań organizacji pozarządowych będących partnerami PORP z wykorzystaniem strony internetowej obserwatorium porp.pl,
 - b) Pomorski System Poradnictwa Zawodowego (PSPZ)
Włączanie organizacji pozarządowych w inicjatywy podejmowane w ramach PSPZ, w szczególności poprzez wspólną organizację wydarzeń, seminariów,

warsztatów ukierunkowanych na podnoszenie jakości, upowszechnianie i adaptacyjność poradnictwa zawodowego w regionie,

c) **Pomorski Model Współpracy na rzecz Aktywizacji Społeczno-Zawodowej Osób Pozostających bez Pracy**

Udział w II etapie wdrażania Modelu (jako partner Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej), w ramach budowania współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy, organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;

- 2) włączanie organizacji pozarządowych w inne szeroko rozumiane inicjatywy na rzecz wspierania zatrudnienia i aktywizacji zawodowej mieszkańców województwa pomorskiego, podejmowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku m.in. targi pracy, spotkania, seminaria, warsztaty, konferencje;
- 3) współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się statutowo problematyką rynku pracy, które mają swoich przedstawicieli w Pomorskiej Wojewódzkiej Radzie Rynku Pracy, w ramach realizacji zadań Rady w obszarze regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich;
- 4) wspieranie i promowanie wśród organizacji pozarządowych możliwości dofinansowania ze środków PO WER działań dotyczących wsparcia osób młodych na regionalnym rynku pracy (Poddziałanie 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego; Działania 1.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe; PO WER), głównie poprzez zamieszczanie informacji o:
 - ogłoszonych naborach/konkursach na dofinansowanie projektów,
 - etapach i wynikach przeprowadzonych naborów/konkursów,
 - spotkaniach informacyjnych dla beneficjentów na temat możliwości ubiegania się o środki PO WER na wsparcie osób młodych, między innymi na portalu NGO oraz portalach społecznościowych powiązanych z organizacjami pozarządowymi.

odpowiedzialny za realizację – Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku

- 5) wdrażanie Działania 5.3. „Opieka nad dziećmi do lat 3”;

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

6. działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym

- 1) upowszechnianie i promowanie polityki senioralnej oraz działalności seniorów;
- 2) wspieranie aktywności obywatelskiej i społecznej seniorów m.in. poprzez wzmacnianie i wspieranie działalności:
 - a) Gminnych Rad Seniorów;
 - b) Pomorskiej Rady ds. Polityki Senioralnej;
 - c) Pomorskiego Forum Rad Seniorów;
 - d) Pomorskiego Forum Uniwersytetów Trzeciego Wieku;
 - e) innych grup samoorganizujących się seniorów;
- 3) promocja wolontariatu senioralnego.
- 4) promocja dobrych praktyk przełamujących izolację społeczną;
- 5) promocja dobrego wizerunku seniora i seniorki.

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

7. działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości

- 1) wzmacnianie systemu wsparcia przedsiębiorczości społecznej poprzez koordynację, wprowadzanie elementów rozwojowych i monitoring rozwoju ekonomii społecznej w województwie pomorskim;
- 2) wspieranie inicjatyw powołujących spółdzielnie socjalne;
- 3) wspieranie samorządów w upowszechnianiu klauzul społecznych;

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 4) inicjowanie, wspieranie i promowanie międzysektorowych partnerstw oraz współpracy administracji, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw oraz przedstawicieli biznesu i nauki w celu podejmowania działań na rzecz promocji gospodarczej regionu (w kontekście realizacji zobowiązania strategicznego z SRWP 2020, jakim jest *Stworzenie regionalnego systemu promocji gospodarczej*);
- 5) inicjowanie, wspieranie i promowanie międzysektorowych partnerstw oraz współpracy administracji, organizacji pozarządowych oraz biznesu i nauki, mających na celu pozyskiwanie talentów do regionu (w szczególności w kontekście działań na rzecz realizacji przedsięwzięcia strategicznego „*Study in Pomorskie*”, którego celem jest umiędzynarodowienie pomorskich ośrodków akademickich, poprawa ich konkurencyjności oraz wzmocnienie konkurencyjności regionu poprzez przyciąganie studentów zagranicznych i tworzenie dla nich jak najlepszych warunków do życia i studiowania w województwie pomorskim);
- 6) działania na rzecz budowy partnerstwa z regionalnymi organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości młodzieżowej;
- 7) działania na rzecz budowania współpracy administracji, organizacji pozarządowych, biznesu i nauki (w szczególności w kontekście realizacji procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO) oraz umacniania potencjału Partnerstw na rzecz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza (ISP);
- 8) inicjowanie, wspieranie i promowanie międzysektorowych partnerstw i działań, mających na celu rozwój innowacyjności i wdrażanie nowych rozwiązań w praktyce gospodarczej (w szczególności z zakresu partnerstw na rzecz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza);
- 9) budowanie pozytywnych relacji i współpracy z przedstawicielami samorządu gospodarczego, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu, poprzez zapraszanie ww. podmiotów do udziału w konferencjach, spotkaniach tematycznych i innych ważnych wydarzeniach o tematyce gospodarczej, organizowanych przez Departament Rozwoju Gospodarczego;
- 10) działania na rzecz budowy partnerstwa z regionalnymi i ogólnokrajowymi organizacjami samorządu gospodarczego, instytucjami otoczenia biznesu i organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami naukowymi na rzecz rozwoju Korytarza Transportowego Bałtyk-Adriatyk;
- 11) monitoring sytuacji i potencjału rozwoju gospodarczego regionu województwa pomorskiego;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Gospodarczego

- 12) promocja i wspieranie działań mających na celu różnicowanie źródeł dochodu mieszkańców wsi i obszarów wiejskich w oparciu o lokalne zasoby (rozwój agroturystyki i przetwórstwa rolnego, rozwój Sieci Dziedzictwo Kulinarne

Pomorskie, wspieranie integracji środowisk producentów żywności wysokiej jakości);

odpowiedzialny za realizację – Departament Środowiska i Rolnictwa

- 13) promocja dobrych rozwiązań przestrzennych na poziomie regionalnym i lokalnym, w tym m.in. poprzez organizację *Konkursu Na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Pomorskiego*;
- 14) współpraca w ramach sporządzanych analiz i studiów związanych z problemami zagospodarowania przestrzennego;
- 15) implementacja polityki przestrzennej województwa pomorskiego i prowadzenie Dialogu Terytorialnego;
- 16) udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego oraz Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego

8. działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych

- 1) wspieranie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi a podmiotami świadczącymi usługi aktywizacji i integracji na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym cudzoziemców;

**odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (wiodący),
Departament Rozwoju Gospodarczego (wspierający),
Departament Edukacji i Sportu (wspierający),
Biuro ds. bałtyckich (wspierający);**

- 2) udział w podejmowaniu działań informacyjnych na terenie województwa pomorskiego w zakresie rozwoju i promocji budżetów obywatelskich
- 3) wspieranie integracji społeczności lokalnych poprzez promowanie działań animacyjnych oraz monitorowanie potrzeb i upowszechnianie dobrych praktyk

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

- 4) udział w podejmowaniu działań informacyjnych na terenie województwa pomorskiego w zakresie możliwości wykorzystania środków EFS przeznaczonych dla naszego regionu;
- 5) organizowanie i współorganizowanie spotkań, seminariów i konferencji, mających na celu podniesienie i upowszechnienie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia z EFS;
- 6) promowanie idei wielosektorowego partnerstwa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem roli organizacji pozarządowych;

**odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego
Biuro ds. bałtyckich (wspierający)**

- 7) propagowanie idei realizacji projektów partnerskich przez organizacje pozarządowe ubiegające się o wsparcie ze środków EFS;
- 8) prowadzenie konsultacji w zakresie przygotowania wniosków aplikacyjnych projektów współfinansowanych ze środków EFS.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

- 9) udzielanie pomocy w nawiązywaniu współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej z partnerami regionalnymi województwa pomorskiego w zakresie statutowej działalności organizacji pozarządowych;
- 10) wspieranie międzynarodowej aktywności organizacji młodzieżowych, pomorskiej sieci Eurodesk oraz Młodzieżowej Rady Województwa Pomorskiego;

**odpowiedzialny za realizację – Kancelaria Marszałka Województwa
Biuro ds. bałtyckich (wspierający);**

- 11) wspomaganie rozwoju obszarów wiejskich poprzez organizowanie, promowanie i wspieranie spotkań informacyjnych, seminariów, konferencji, konkursów, publikacji, imprez targowo-wystawienniczych;
- 12) wspieranie tworzenia i promocji lokalnych, regionalnych, tradycyjnych produktów oraz żywności ekologicznej;

odpowiedzialny za realizację – Departament Środowiska i Rolnictwa

- 13) udział w opracowywaniu i konsultowaniu projektu *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030*;
- 14) udział w opracowywaniu i konsultowaniu projektu *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2021-2027*;
- 15) współpraca w ramach *Pomorskiego Forum Terytorialnego* (PFT), które jest ciałem o charakterze opiniodawczo-konsultacyjnym ZWP w kwestiach dotyczących realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020*;
- 16) promocja dobrych rozwiązań przestrzennych na poziomie regionalnym i lokalnym; w tym m.in. poprzez organizację *Konkursu na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Pomorskiego*;
- 17) współpraca w ramach sporządzanych analiz i studiów związanych z problemami zagospodarowania przestrzennego;
- 18) implementacja polityki przestrzennej województwa pomorskiego i prowadzenie Dialogu Terytorialnego;
- 19) udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej;

**odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego
i Przestrzennego**

- 20) wspieranie działalności Lokalnych Grup Działania (LGD) funkcjonujących w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) oraz Lokalnych Grup Rybackich (LGR) funkcjonujących w ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” na lata 2014-2020 (PO RYBY 2014-2020) w zakresie szkoleniowo-doradczym, wydawania publikacji i wspierania funkcjonowania LGD i LGR;
- 21) wspieranie rozwoju obszarów wiejskich poprzez realizację zadań w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 tj.:
 - a) realizację działań informacyjno – promocyjną dotyczącą PROW 2014-2020 (organizacja szkoleń/warsztatów/seminariów, wydawanie publikacji, organizacja kampanii promocyjnych);
 - b) realizację projektów własnych Jednostki Regionalnej KSOW i Partnerów KSOW w ramach Planu operacyjnego KSOW na lata 2020-2021 w zakresie dot. m.in. wspierania innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich, zwiększenia udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, informowanie

społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o polityce rozwoju obszarów wiejskich i wsparciu finansowym, aktywizacji mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich (organizacja/udział w targach/wystawach/jarmarkach, organizacja/udział konkursów, wizyt studyjnych, imprez plenerowych, organizacja szkoleń/warsztatów/seminariów);

odpowiedzialny za realizację – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich

- 22) udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w Komitecie Monitorującym w ramach RPO WP,
- 23) prowadzenie m.in. przez organizacje pozarządowe punktów informacyjnych Funduszy Europejskich,
- 24) bezpłatne doradztwo i wsparcie merytoryczne oraz organizowanie szkoleń i warsztatów adresowanych do organizacji pozarządowych.

odpowiedzialny za realizację – Departament Programów Regionalnych

9. nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie

- 1) wspieranie działań o charakterze ponadlokalnym, prowadzących do rozwoju kompetencji kluczowych:
 - a) społecznych i obywatelskich, w tym otwartość na inne narodowości oraz kultury, między innymi poprzez działania na rzecz wypracowania modelu pomorskiej edukacji obywatelskiej, a także aktywizacji rad młodzieżowych i samorządów uczniowskich;
 - b) w zakresie inicjatywy i przedsiębiorczości;
 - c) w zakresie podnoszenia świadomości i ekspresji kulturalnej.

**odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu
Biuro ds. bałtyckich (wspierający);**

- 2) wdrażanie Działania 3.1. „Edukacja Przedszkolna” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego w ramach którego projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi objęte zostaną preferencją na etapie wyboru projektów.

odpowiedzialny za realizację – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

10. kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

- 1) Wspieranie zadań z zakresu kultury obejmujących:
 - a) przedsięwzięcia o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym służące podtrzymywaniu i rozpowszechnianiu tradycji regionu Pomorza, w tym także przedsięwzięcia o charakterze jubileuszowym;
 - b) przedsięwzięcia artystyczne o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym, realizowane zgodnie z polityką kulturalną województwa pomorskiego i mające istotne znaczenia dla promocji kultury regionu w kraju i za granicą,
 - c) promowanie dzieł twórców kultury województwa pomorskiego,
 - d) dokumentowanie, badanie i upowszechnianie niematerialnego dziedzictwa kulturowego Pomorza,
 - e) ochrona i rozwój kultury ludowej i amatorskiego ruchu artystycznego, w tym ochrona unikalnych, znikających zawodów i umiejętności artystycznych,

- f) propagowanie kultury mniejszości narodowych i etnicznych,
- g) przedsięwzięcia artystyczne mające na celu integrację imigrantów,
- h) zachowanie, rozwój i promocja języka regionalnego,
- i) wzbogacenie oferty w zakresie edukacji artystycznej i kulturalnej,
- j) inicjatywy mające na celu doskonalenie form zarządzania i pozyskiwania funduszy krajowych i zagranicznych dla realizacji projektów kulturalnych regionu,
- k) wspieranie systemu tworzenia monitoringu życia kulturalnego regionu,
- l) propagowanie działań na rzecz opieki nad zabytkami,
- m) przedsięwzięcia będące wydarzeniami promującymi Rok Świętego Jana Pawła II, Rok Romana Ingardena, Rok Leopolda Tyrmanda,
- n) współpraca merytoryczna ze związkami i stowarzyszeniami twórczymi m. in. przy organizowaniu konkursów (np. stypendialnych czy Pomorskie Nagrodzie Artystycznej).

**odpowiedzialny za realizację – Departament Kultury (wiodący),
Kancelaria Marszałka Województwa (wspierający)
Biuro ds. bałtyckich (wspierający);**

11. wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej

- 1) wspieranie realizacji programów szkoleniowych i współzawodnictwa na szczeblu wojewódzkim w sporcie dzieci i młodzieży, w tym dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo, oraz szkolenia, współzawodnictwa i rehabilitacji w sporcie osób niepełnosprawnych, a także organizacja, prowadzenie szkoleń i poradnictwa w zakresie kultury fizycznej;
- 2) wspieranie organizacji imprez sportowych, konkursów, plebiscytów, szkoleń i konferencji o zasięgu ponadlokalnym w tym międzynarodowym;
- 3) współfinansowanie i współpraca ze związkami sportowymi, klubami sportowymi oraz innymi organizacjami pozarządowymi w organizowaniu imprez sportowych, konkursów, konferencji z zakresu kultury fizycznej;
- 4) wyróżnienie inicjatyw i działań promujących aktywność fizyczną realizowanych poprzez podmioty z terenu województwa;
- 5) wspieranie i propagowanie realizacji programów, inicjatyw i innych działań aktywizujących mieszkańców województwa pomorskiego w zakresie sportu powszechnego, w szczególności jako elementu tworzenia wspólnot i społeczności lokalnych;
- 6) realizacja dodatkowych pozalekcyjnych zajęć sportowych;
- 7) zakup sprzętu sportowego.

**odpowiedzialny za realizację – Departament Edukacji i Sportu (wiodący),
Kancelaria Marszałka Województwa (wspierający)**

12. ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego

- 1) promocja potencjału turystyki regionu, jako dziedziny rozwoju gospodarczego województwa pomorskiego, w celu aktywizacji branży turystycznej, podniesienia konkurencyjności i innowacyjności oraz poprawy jakości oferty turystycznej i jej komercjalizacji;
- 2) działania z zakresu popularyzacji turystyki zdrowotnej i turystyki uzdrowiskowej z wykorzystaniem zasobów naturalnych Pomorza (w szczególności zasobów naturalnych takich jak wód leczniczych, klimatu, mikroklimatu, borowin)

**odpowiedzialny za realizację – Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna,
Departament Turystyki (wspierający)**

3) ochrona przyrody:

- a) wspieranie zadań z zakresu edukacji przyrodniczej promującej wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe i turystyczne parków krajobrazowych,
- b) wspieranie ochrony przyrody poprzez promowanie i wspomaganie seminariów, konkursów, publikacji, wystaw, festynów, turnusów ekologicznych, spotkań informacyjnych itp.;

4) zadania edukacyjne na rzecz kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa:

- a) promowanie selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i odpadów niebezpiecznych oraz ulegających biodegradacji,
- b) propagowanie ograniczenia stosowania opakowań jednorazowych i wykonanych z tworzyw sztucznych,
- c) promocja użytkowania produktów zawierających surowce pochodzące z odzysku,
- d) propagowanie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska wśród mieszkańców województwa, m.in. emisji do powietrza, emisji hałasu i emisji do wód,
- e) edukacja w zakresie przyczyn i skutków marnowania żywności;

5) wspieranie inicjatyw związanych z ochroną przed dewastacją i degradacją środowiska oraz utrzymaniem porządku na terenach atrakcyjnych turystycznie;

**odpowiedzialny za realizację – Departament Środowiska i Rolnictwa,
Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych**

13. turystyka i krajoznawstwo

1) działania z zakresu popularyzacji turystyki aktywnej, w tym turystyki rowerowej i wodnej, poprzez m.in. organizację imprez i wydarzeń sportowo-turystycznych o znaczeniu ponadlokalnym (rajdy piesze, rowerowe, regaty itp.);

2) budowa turystycznej marki pomorskiego, poprzez wykorzystanie szlaków tematycznych do promocji wyróżników regionu (tożsamość kulturowa, dziedzictwo naturalne);

3) kształtowanie przestrzeni turystycznej, m.in. poprzez wytyczanie, znakowanie, odnawianie (renowację) szlaków pieszych;

4) wspieranie rozwoju produktów turystycznych m.in. poprzez promowanie:

- a) szlaków kulturowych, jako atrakcyjna całoroczna oferta turystyczna,
- b) znaczenia kulturowego i naturalnego dziedzictwa dla rozwoju turystyki i ochrony tych elementów.

**odpowiedzialny za realizację – Departament Turystyki (wiodący),
Kancelaria Marszałka Województwa (wspierający)
Biuro ds. bałtyckich (wspierający);**

14. działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami

- 1) prowadzenie Regionalnego Punktu Kontaktowego dla Programów międzynarodowych – wspieranie podmiotów z województwa pomorskiego w aplikowaniu o środki programów UE, a także pomoc w przygotowaniu i realizacji projektów;

- 2) promocja programów międzynarodowych zarządzanych przez Komisję Europejską oraz programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa;

odpowiedzialny za realizację – Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego

- 3) tworzenie jak najlepszego wizerunku regionu, poprzez wykorzystanie wszelkich dostępnych form promocji województwa pomorskiego, uwzględniając przy tym bieżące działania promocyjne innych podmiotów regionalnych, samorządowych, administracji rządowej i organizacji pozarządowych.

**odpowiedzialny za realizację – Kancelaria Marszałka Województwa,
Departament Rozwoju Gospodarczego
Biuro ds. bałtyckich (wspierający);**

15. promocja i organizacja wolontariatu

- 1) promowanie idei wolontariatu i działań wolontarystycznych pomorskich organizacji pozarządowych na poziomie wojewódzkim i międzynarodowym, szczególnie na terenach, gdzie nie ma oferty wolontariatu;

**odpowiedzialny za realizację – Pełnomocnik
Biuro ds. bałtyckich (wspierający);**

- 2) inwestycje w potencjał ludzki (szkolenia koordynatorów wolontariatu) w celu rozwoju idei wolontariatu w oddziałach szpitalnych – realizacja programu „Wolontariat szpitalny” oraz innych projektów, w tym z zakresu wolontariatu środowiskowego.

odpowiedzialny za realizację – Departament Zdrowia

16. pomoc Polonii i Polakom za granicą

- 1) współpraca z Polonią, która może stanowić pomost i istotny czynnik aktywizujący w kontaktach z poszczególnymi regionami;
- 2) wspieranie rozwoju tożsamości narodowej w środowiskach polonijnych.

odpowiedzialny za realizację – Kancelaria Marszałka Województwa

17. przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym

- 1) realizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych (w tym działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej, różnorodnych form profilaktyki rówieśniczej, działań prowadzonych w świetlicach z programem socjoterapeutycznym i opiekuńczo-wychowawczym) oraz działań terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnień, w gminach nie posiadających wystarczających środków na te działania;
- 2) realizacja działań profilaktycznych adresowanych do grup ryzyka i młodych ludzi eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi oraz działań edukacyjnych dla rodziców, opiekunów i wychowawców, zwiększających ich kompetencje w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, szkód wynikających z używania środków psychoaktywnych przez nie, w gminach nie posiadających wystarczających środków na te działania;
- 3) realizacja rekomendowanych programów w zakresie profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży, opartych na skutecznych strategiach oddziaływań

(znajdujących się w bazach danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Ośrodek Rozwoju Edukacji);

- 4) prowadzenie działań interwencyjnych oraz realizacja programów pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie lub uzależnionych i dla osób doświadczających przemocy w rodzinach alkoholowych;
- 5) inicjowanie przedsięwzięć wspomagających osoby uzależnione od środków psychoaktywnych w utrzymaniu abstynencji, w tym wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- 6) edukacja kobiet ciężarnych i planujących ciążę, członków ich rodzin, pracowników służby zdrowia i różnych grup zawodowych (nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych itp.), na temat Płodowego Zespołu Alkoholowego (FAS) i Poalkoholowego Uszkodzenia Płodu (FASD) oraz udzielanie pomocy dzieciom z FAS/FASD.

odpowiedzialny za realizację – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

18. działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w § 4. pkt. 1-33 ustawy

- 1) stymulowanie powstawania sieciowych struktur organizacji pozarządowych świadczących usługi na rzecz sektora pozarządowego.
- 2) wspieranie prowadzenia powiatowych Centrów Wsparcia dla pomorskich organizacji pozarządowych m.in. w zakresie doradztwa, mentoringu, organizacji szkoleń i warsztatów oraz organizacji powiatowych spotkań sieciujących;
- 3) wypracowanie narzędzia dofinansowania wkładów własnych dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, realizujących projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych z zakresu zadań publicznych określonych w Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi;

**odpowiedzialny za realizację - Pełnomocnik,
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej;**

- 4) wspieranie Pomorskiego Systemu Współpracy i Wspierania Organizacji Pozarządowych, w tym poprzez działania na rzecz wzmocnienia i poszerzenia oferty pomorskich funduszy lokalnych, w tym m.in.: Fundusz Inicjowania Rozwoju, Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Pomorski Fundusz Młodzieżowy, Fundusz AKUMULATOR SPOŁECZNY;
- 5) prowadzenie systematycznych działań monitorujących i analitycznych w kontekście kondycji III sektora, współpracy międzysektorowej i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w województwie pomorskim;
- 6) współorganizowanie kampanii promocyjnych organizacji pozarządowych, w tym kampanii 1%;
- 7) współredagowanie zakładki „organizacje pozarządowe” na stronie internetowej www.rops.pomorskie.eu zawierającej informacje dotyczące współpracy pomorskich organizacji z Samorządem, ważnych wydarzeń z życia trzeciego sektora;
- 8) opracowanie i upowszechnianie modelu funkcjonowania pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi na wszystkich szczeblach samorządu;

- 9) promocja dobrych praktyk organizacji pozarządowych, w tym Nagroda Bursztynowego Miecznika.

odpowiedzialny za realizację - Pełnomocnik,
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,
Kancelaria Marszałka Województwa

§ 6.

WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PLANOWANYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Program jest finansowany z budżetu Województwa, budżetu państwa, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).
2. Planowana wysokość środków przeznaczonych na niżej wymienione priorytetowe zadania publiczne zlecane organizacjom pozarządowym w trybie otwartych konkursów ofert (w tym ogłaszanych w trybie art. 16a ustawy) kształtuje się następująco:
 - a) **pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;**
 - kwota zaplanowana na 2019 rok – 197 500 zł;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok – 250 000 zł.
 - 1) inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej poprzez łagodzenie skutków ubóstwa i wspieranie programów o charakterze ponadlokalnym na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych - 185 000 zł.
 - 2) inspirowanie i promowanie nowych metod działań w zakresie aktywizacji i integracji osób starszych, w tym kombatanów - 65 000 zł.
 - b) **wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;**

(środki z budżetu państwa są zabezpieczone w budżecie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach realizacji umów wieloletnich na rok 2019; zgodnie z treścią art. 154 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Marszałek Województwa zleca prowadzenie ośrodka adopcyjnego na co najmniej 5 lat).

 - kwota zaplanowana na 2019 rok – 400 000 zł;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok – 400 000 zł.
 - c) **ochrona i promocja zdrowia w tym działalności leczniczej;**
 - kwota zaplanowana na 2019 rok – 105 000 zł.;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok - 260 000 zł
 - d) **działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;**
 - budowanie wsparcia środowiskowego osób z niepełnosprawnościami poprzez rehabilitację zawodową i społeczną (wysokość dofinansowania uzależniona jest od wysokości środków otrzymanych w roku 2019 z PFRON; środki pochodzące z funduszu przeznaczone na realizację Programu zostaną określone w stosownej uchwale Sejmiku Województwa Pomorskiego).
 - kwota zaplanowana na 2019 rok – 1 100 000 zł;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok – 1 100 000 zł.
 - e) **działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;**
 - upowszechnianie i promowanie polityki senioralnej oraz działalności seniorów
 - kwota zaplanowana na 2019 rok – 60 000 zł;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok – 100 000 zł.

- f) **działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych:**
- wspieranie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi a podmiotami świadczącymi usługi aktywizacji i integracji na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym cudzoziemców;
 - kwota zaplanowana na 2019 rok – 150 000 zł;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok – 150 000 zł.
- g) **nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie:**
- kwota zaplanowana na 2019 rok - 131 000 zł.;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok - 131 000 zł.
- h) **kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:**
- kwota zaplanowana na 2019 rok - 1 300 000 zł.;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok – 1 400 000 zł.
- i) **wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej:**
- wspieranie realizacji programów szkoleniowych i współzawodnictwa na szczeblu wojewódzkim w sporcie dzieci i młodzieży, w tym dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo, oraz szkolenia, współzawodnictwa i rehabilitacji w sporcie osób niepełnosprawnych, a także organizacja, prowadzenie szkoleń i poradnictwa w zakresie kultury fizycznej;
 - wspieranie organizacji imprez sportowych, konkursów, plebiscytów, szkoleń i konferencji o zasięgu ponadlokalnym w tym międzynarodowym;
 - wspieranie i propagowanie realizacji programów, inicjatyw i innych działań aktywizujących mieszkańców województwa pomorskiego w zakresie sportu powszechnego, w szczególności jako elementu tworzenia wspólnot i społeczności lokalnych;
 - realizacja dodatkowych pozalekcyjnych zajęć sportowych;
 - zakup sprzętu sportowego.
 - kwota zaplanowana na 2019 rok - 4 456 000. zł.;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok - 4 456 000 zł.
- j) **turystyka i krajoznawstwo:**
- kwota zaplanowana na 2019 rok - 80 000 zł.;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok - 80 000 zł.
- k) **przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym:**
- kwota zaplanowana na 2019 rok - 180 000 zł;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok - 200 000 zł.
- l) **działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w art. 4. pkt. 1-33 ustawy:**
- stymulowanie powstawania sieciowych struktur organizacji pozarządowych świadczących usługi na rzecz sektora pozarządowego.
 - wspieranie prowadzenia powiatowych Centrów Wsparcia dla pomorskich organizacji pozarządowych m.in. w zakresie doradztwa, mentoringu, organizacji szkoleń i warsztatów oraz organizacji powiatowych spotkań sieciujących;
 - kwota zaplanowana na 2019 rok – 200 000 zł;
 - kwota zaplanowana na 2020 rok – 220 000 zł.
3. Planowana wysokość środków przeznaczonych na prowadzenie systematycznych działań monitorujących i analitycznych w kontekście kondycji III sektora, współpracy międzysektorowej i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w województwie pomorskim wynosi 25 000 zł.

4. Planowana wysokość środków przeznaczona na finansowanie Programu z budżetu Województwa określona zostanie w budżecie Województwa na rok 2020 i zgodnie z prognozą przedłożoną Zarządowi wynosić będzie 7 672 000 zł., oraz 1 100 000 zł ze środków PFRON.
5. Środki mogą w ciągu roku budżetowego zostać zwiększone lub zmniejszone w zależności od sytuacji finansowej Województwa.

§ 7.

FORMY WSPÓŁPRACY

1. Współpraca pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy lub pozafinansowy.
2. Współpraca finansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach i w trybach określonych w powszechnie obowiązujących przepisach, w tym w:
 - 1) ustawie w formie:
 - a) powierzenia wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
 - b) wspierania wykonywania zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
3. Powierzenie i wsparcie przez Samorząd realizacji zadań publicznych przez organizacje może mieć charakter umowy wieloletniej, zawartej na czas określony nie dłuższy niż 5 lat. Umowy te mogą być aneksowane każdego roku po zabezpieczeniu w budżecie województwa środków finansowych na realizację zadań publicznych.
4. Współpraca pozafinansowa pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących formach:
 - 1) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań oraz promowanie działalności organizacji i współpracy z Samorządem poprzez publikowanie na stronach internetowych Samorządu oraz na portalu regionalnym ważnych informacji, dotyczących zarówno działań samorządu, jak i organizacji pozarządowych, w tym informacji o planowanych posiedzeniach Komisji Sejmiku, na których dyskutowane będą projekty aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych a także wydarzeń wynikających z realizowanych zadań publicznych;
 - 2) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz dokumentów o charakterze programowym i strategicznym, dotyczących szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej;
 - 3) konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ustawy z PRDPP;
 - 4) tworzenie wspólnych zespołów międzysektorowych o charakterze doradczym lub inicjatywnym;
 - 5) realizację wspólnych przedsięwzięć, w tym:
 - a) organizacja konferencji, szkoleń, seminariów, warsztatów, sesji, debat, festiwali, spektakli, konkursów, wystaw, plenerów, przeglądów, zawodów, imprez,
 - a) współpraca przy świadczeniu usług na rzecz lokalnej społeczności,
 - b) otwarte spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych i samorządu dotyczące bieżących problemów i potrzeb mieszkańców Województwa;
 - 6) obejmowanie patronatem Marszałka wybranych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe;

- 7) spotkania i konsultacje organizacji pozarządowych z osobami odpowiedzialnymi w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie województwa za realizację zadań w poszczególnych sferach zadań publicznych;
 - 8) pomoc w nawiązywaniu kontaktów i współpracy organizacji pozarządowych w skali regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej, w szczególności z partnerami o podobnym działaniu w regionach partnerskich;
 - 9) udostępnienie sal mieszczących się w siedzibie Urzędu, z przeznaczeniem na organizację przedsięwzięć związanych ze statutową działalnością organizacji pozarządowych zgodnie z obowiązującą uchwałą Zarządu;
 - 10) wspólne diagnozowanie problemów i potrzeb organizacji pozarządowych w województwie pomorskim;
 - 11) umowy partnerskiej określonej w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju³ oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020⁴.
5. Współpraca może odbywać się z zastosowaniem mechanizmu regrantingu, w ramach którego współpraca pomiędzy Samorządem a organizacjami pozarządowymi będzie się odbywać na zasadach opisanych w ustawie oraz w Wieloletnim Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego na lata 2016-2020.
6. Współpraca może odbywać się poprzez realizację inicjatyw lokalnych na zasadach określonych w ustawie.

§ 8.

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Partnerami uczestniczącymi w realizacji Programu są:
 - 1) Sejmik,
 - 2) Zarząd,
 - 3) departamenty Urzędu,
 - 4) jednostki organizacyjne podległe Samorządowi,
 - 5) PRDPP,
 - 6) PROP,
 - 7) PS COP,
 - 8) Zespół Międzysektorowy,
 - 9) Pełnomocnik,
 - 10) organizacje pozarządowe.
2. Za monitorowanie sposobu realizacji Programu odpowiada Pełnomocnik.
3. Metodami i narzędziami wykorzystywanymi w monitorowaniu będą:
 - 1) analiza dokumentów przedkładanych Pełnomocnikowi przez organizacje pozarządowe,
 - 2) analiza dokumentów przedkładanych Pełnomocnikowi przez departamenty Urzędu.

³ tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1295

⁴ tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r. poz. 1431; zm. Dz.U. z 2019 r. poz. 730, poz. 1572

§ 9.

TRYB POWOŁYWANIA I ZASADY DZIAŁANIA KOMISJI KONKURSOWYCH DO OPINIOWANIA OFERT W OTWARTYCH KONKURSACH OFERT

1. Zarząd, uchwałą w sprawie określenia założeń budżetowych oraz organizacji prac nad projektem budżetu województwa pomorskiego na 2020 rok, wskazuje departamenty organizujące konkursy.
2. Za treść i formę ogłoszenia o konkursie oraz powołanie i prace Komisji, których zadaniem jest opiniowanie ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na realizację zadań publicznych w poszczególnych zakresach, odpowiedzialne są właściwe merytorycznie departamenty Urzędu.
3. Po uchwaleniu Programu przez Sejmik, Pełnomocnik zamieszcza na stronie internetowej Samorządu informację o możliwości wskazania przez organizacje pozarządowe kandydatów na członków poszczególnych Komisji.
4. Pełnomocnik przekazuje listę kandydatów na członków Komisji do departamentów odpowiedzialnych za powołanie i prace poszczególnych Komisji.
5. Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, jeżeli:
 - 1) żadna organizacja nie wskaże osób do składu komisji konkursowej lub
 - 2) wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach komisji konkursowej, lub
 - 3) wszystkie powołane w skład komisji konkursowej osoby podlegają wyłączeniu na podstawie art. 15 ust. 2d lub art. 15 ust. 2f ustawy.
6. Zarząd w drodze uchwały:
 - 1) ogłasza otwarte konkursy ofert,
 - 2) powołuje Komisje, wskazując Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Komisji.
7. W skład Komisji wchodzi:
 - 1) 3 przedstawicieli Zarządu,
 - 2) 3 przedstawicieli organizacji pozarządowych, zgodnie z art. 15 ust. 2d ustawy,
8. Pracami Komisji kieruje Przewodniczący Komisji lub Wiceprzewodniczący (w przypadku nieobecności Przewodniczącego).
9. Obowiązki Przewodniczącego Komisji:
 - 1) wyznaczenie miejsc i terminów posiedzeń Komisji oraz powiadomienie członków Komisji o terminach posiedzeń,
 - 2) prowadzenie posiedzeń Komisji,
 - 3) informowanie członków Komisji o odpowiedzialności w przypadku naruszenia przepisów dotyczących prac Komisji.
10. Obowiązki członków Komisji:
 - 1) rzetelne i obiektywne wykonywanie powierzonych im czynności, kierując się wyłącznie przepisami prawa, wiedzą i doświadczeniem,
 - 2) czynny udział w pracach Komisji,
 - 3) niezwłoczne informowanie Przewodniczącego o okolicznościach uniemożliwiających wykonywanie obowiązków członka Komisji.
11. Prawa członków Komisji:
 - 1) uczestnictwo we wszystkich pracach Komisji,

- 2) wgląd do dokumentów związanych z pracą Komisji.
12. Właściwe departamenty Urzędu organizujące konkursy zapewniają:
- 1) obsługę techniczno-organizacyjną Komisji,
 - 2) organizowanie w porozumieniu z Przewodniczącym posiedzeń Komisji,
 - 3) prowadzenie korespondencji w zakresie zleconym przez Przewodniczącego,
 - 4) sporządzanie protokołów z posiedzeń Komisji, jak również innych dokumentów związanych z pracą Komisji.
13. Właściwe departamenty Urzędu organizujące konkursy ustalają kryteria formalne i merytoryczne oceny ofert konkursowych oraz opracowują „kartę oceny” jako narzędzie służące do oceny wniosków. Wnioskom o realizację zadania publicznego przyznawane są punkty w obrębie każdego z ustalonych kryteriów oceny, które są następnie sumowane. Jest to podstawa do ustalenia kolejności (hierarchizacji) dofinansowania realizacji zadań.
14. Celem działania Komisji jest:
- 1) weryfikacja wyników oceny formalnej ofert dokonanej przez departament merytoryczny z której sporządzany jest protokół,
 - 2) ocena merytoryczna oferty spełniających kryteria formalne na podstawie kryteriów określonych w ogłoszeniu konkursowym,
 - 3) przedstawienie propozycji wysokości podziału środków finansowych na poszczególne oferty.
15. Tryb pracy Komisji:
- 1) Komisja może pracować w systemie elektronicznego naboru wniosków wskazanego w ogłoszeniu o konkursie jak również na posiedzeniach w siedzibie Urzędu;
 - 2) obrady odbywają się w obecności co najmniej połowy składu Komisji;
 - 3) Komisja podejmuje rozstrzygnięcia zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, w przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego, a w razie jego nieobecności - Wiceprzewodniczącego;
 - 4) z obrad Komisji sporządza się protokół, z którym zapoznają się wszyscy członkowie uczestniczący w pracach Komisji. Protokół podpisuje Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący w jego zastępstwie.
16. Decyzję w sprawie zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, podejmuje w formie uchwały Zarząd, w oparciu o opinię Komisji.

§ 10.

SPOSÓB OCENY REALIZACJI PROGRAMU

1. Za sposób oceny realizacji Programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik, który w tym zakresie będzie współpracował z PRDPP i PROP.
2. Narzędziami wykorzystywanymi w ocenie Programu będą:
 - 1) kwestionariusz ankiety skierowany do departamentów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań i działań wymienionych w Programie;
 - 2) analiza dokumentów składanych przez: organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, departamenty Urzędu zaangażowane w realizację zadań Programu;

- 3) monitorowanie działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego i Samorząd wspólnie z PSCOP.
3. Ustala się między innymi następujące wskaźniki efektywności Programu:
 - 1) szacunkowa liczba odbiorców realizowanych zadań publicznych;
 - 2) liczba organizacji pozarządowych podejmujących zadania publiczne w oparciu o dotacje przekazywane przez Samorząd na podstawie ustawy oraz przepisów ustaw, o których mowa w § 7 ust 2;
 - 3) wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu województwa na realizację tych zadań;
 - 4) liczba i różnorodność zadań publicznych realizowanych przy współpracy Samorządu Województwa i organizacji pozarządowych.
 - 5) liczba przedsięwzięć, którym udzielono patronatów Marszałka Województwa Pomorskiego.
4. Wnioski z realizacji Programu będą wykorzystane przy tworzeniu Programu na rok 2021 i w latach następnych.
5. W terminie do dnia 31 maja 2021 roku Zarząd przedłoży Sejmikowi sprawozdanie z realizacji Programu.

§ 11.

INFORMACJE O SPOSOBIE TWORZENIA PROGRAMU ORAZ O PRZEBIEGU KONSULTACJI

1. Za opracowanie Programu odpowiada Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Zespół Międzysektorowy wspólnie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej do dnia 31 sierpnia 2019 roku przygotował projekt Programu. Projekt był tworzony również przy współpracy z departamentami Urzędu oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy. Następnie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zgodnie z § 12 ust. 2 załącznika do Uchwały 555/L/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 15 października 2018 r. w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2019 opracował projekt Programu z zachowaniem terminu do 31 sierpnia 2019 r.
2. Zgodnie z obowiązującą Uchwałą Sejmiku dotyczącą sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego w terminie od 2 października 2019 r. do 21 października 2019 r. przeprowadzono z organizacjami pozarządowymi konsultacje pisemne za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz ustne w formie spotkań konsultacyjnych. Informacje o przeprowadzeniu konsultacji wraz z projektem Programu zamieszczone zostały na stronie internetowej Samorządu, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu. Ponadto Projekt zgodnie z ww. uchwałą Sejmiku został przedłożony w formie pisemnej PRDPP, która pozytywnie zaopiniowała projekt.
3. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wraz z Pełnomocnikiem przedłożyli Zarządowi projekt Programu wraz ze sprawozdaniem z konsultacji. Sprawozdanie z konsultacji zostało również zamieszczone na stronie internetowej Samorządu.

4. Zarząd przedstawił Sejmikowi sprawozdanie z konsultacji wraz z projektem uchwały będącej przedmiotem konsultacji, załączając jednocześnie własne stanowisko odnośnie uzyskanych opinii oraz pisemną opinię PRDPP.

§ 12.

OPRACOWANIE PROJEKTU PROGRAMU NA 2021 ROK

1. Projekt Programu na 2021 rok opracowywany zostanie przez Zespół Międzysektorowy przy współpracy z departamentami Urzędu oraz WUP.
2. Ostatecznie projekt Programu na rok 2021 opracowany zostanie przez Pełnomocnika najpóźniej do dnia 15 września 2020 roku, a następnie będzie podlegał konsultacjom z organizacjami pozarządowymi zgodnie z uchwałą Sejmiku, o której mowa w § 11 ust. 2, z PRDPP lub organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.
3. Projekt zgodnie z ww. uchwałą Sejmiku zostanie przedłożony do zaopiniowania w formie pisemnej PRDPP.